

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foaia Interesantă”, literară-illustrată și „Tovărășia”, economică, — e următorul: pe un an 8 coroane; pe 1/2 an 4 coroane.
Pentru economi: numai 5 cor. pe an!
Pentru America doi dolari și jumătate pe an.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiunile:

1 pag. 48 cor., 1/2 pag. 24 cor., 1/4 pag. 12 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă.
Inserțiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.
Manuscripte nu să dau napoi.

Burdea.

Prăbușirea unei mărimi care pe căl păcătoase s'a urcat din măcelar la sftinic împărătesc. — El va ajunge bătaia lui Dzeu și blăstămăm unui neam!

Sîmbăta trecută s'a ținut la Lugoj adunarea de toamnă a comitatului (congregația). Această congregație a scos la iveală un lucru care pe oamenii cunoscători de treburi nu i-a uimit prin alta, decît că s'au hotărît prin aceea, și deregătorii a pune degetul pe o rană demult putredă și stricată, a ridica puțin țolul de pe isprăvile murdare a celui mai rău om din acel colț de țară: Burdea.

Insuși comitele su-prem (fișpanul) comitatului, a spus'o în plinul adunării, că s'au încredințat și ei toți, că Comunitatea de avere a fostului Regiment de graniță, sub conducerea și manipulara păcătosului Burdea, să va duce de mal, căci s'au descoperit așa fel de chivernisiri (umblări cu averea), cari până acum trag după sine pagube de sute de mii pentru Comunitate!

Pe temeiul raportului fișpanului, întregit cu o propunere a dlui I. Boroș, congregația comitatului a hotărît cu toate glasurile, că să se ceară îndată execuție de asigurare (sequestru) pe toată averea lui Burdea și a tuturor membrilor din comitetul Comunității, sub a căror conducere a ajuns în primejdie averea Comunității!

Lucrul în congregație s'a limpezit în acest fel:

Comunitatea a dat unei Societăți streine 2000 de jugăre de pădure dela Borlova, ca lemnul din ea să fie folosit, prelucrat.

Deși la concursul de licitație a venit un imbiemint, care de 215 cor. pe jugăr, — Burdea și ortacii au dat-o la cei ce o au acum, cu numai 140 cor. pe jugăr, dar cu îndatorirea că în schimb, după ce gată cu tăierea pădurii, drumul de

fer ce Societatea trebuie să-l facă la pădure și toate zidirile de lipsă și tot ce să ține de întreprindere, să rămînă de cinste Comunității (care nici peste 40 ani nu mai are ce tăia acolo)!. Societatea să intabuleze la locul întii acest drept al Comunității pe calea sa ferată și pe edificiile ce trebuie să clădească. Așa i-s'a dat. La asta s'a obligat!

Societatea din vorbă s'a apucat de lucru. A zidit trenul, a clădit zidirile de lipsă, a așezat în ele mașinăriile de lipsă, — dar pentru a-și urma lucrările, îi trebuiau încă bani! S'a pus și a făcut datorii față de Căile ferate de 90'000 cor., a luat apoi vre-o 200'000 cor. împrumut dela banca lui Burdea și le-a lăsat să se intabuleze ele la locul întii pe zidirile sale, iar după ele, la locul al treilea, pe care nu să mai ajunge țolul, a lăsat să se intabuleze și Comunitatea de avere a opincoșilor de grănițeri Valahi!

Pe trenul său însă, n'a intabulat Comunitatea, deși să obligase, pentru-că n'a cumpărat locul de sub tren, precum era datoare a o face, — și așa pe ferele goale nu a putut intabula nimic.

Și dă-i apoi la tăiat de pădure! Și pe-acolo pe unde n'avea drept! Intrase curat Turcii și Tătarii în codrii grănițerilor! Jar de-o vreme încoace n'au vrut să mai plătească nici ratele scăzute față de Comunitate!

Atunci s'a căutat mai deaproape, că oare de ce nu plătesc oamenii aceștia, deși de pustiit pustiesc la păduri de răsună Cărașul? Și s'a aflat că: nu mai pot plăti! Că așa bine și-au condus lucrul, că au ajuns repede de tot în înfundătură.

Bine, s'au întrebat atunci unii grănițeri, dar noi suntem cel puțin asigurați față de ei? Și cum?

Și s'a aflat că — vai de ea asigurare! Ești așa de asigurat contra pagubelor de cîteva sute de mii, cum era de asigurat țiganul culcat sub spine și coperit cu sacul de pești contra vîntului pișcător de Gerar! Dar s'a aflat și aceea, că

Burdea și banca lui s'a știut așigura, punîndu-se pe sine în locul Comunității!

S'a cerut ministrului de interne să iee lucrul în cercetare. Și acum un comisar din ministeriu e la fața locului și conduce o mare cercetare. Din aceea cercetare a ieșit la iveală, deși n'a cercetat încă toate cutele (crețele) trebii, că până aci deja Comunitatea e în primejdie de a perde un pătrar de milion! (250.000). Și ce mai poate perde prin procesele ce ar trebui să poarte contra păgubitorilor săi.

De aceea Congregația comitatului, le cererea dlui I. Boroș, a hotărît să se pună sequestru pe toată averea lui Burdea și a soților sei din comitet, — aleși toți pe porunca lui și slugi oarbe lui, până la suma de 250'000 cor.

Burdea și ortacii săi nici n'au cutezat să meargă la aceea congregație! Și un singur om s'a sculat întru apărarea lor: avocatul lor, Dr. Roth, care a zis, că să se deie încă 2 ani îngăduință Societății, că atunci și Comunitatea iese mai ușor din val, că mai uite-și va căpăta banii, decît dacă, silînd plățile, împinge societatea în bancrot. Adecă să o lase încă 2 ani să pustiască și Burdea s'o ocrotească, — c'apoi fericite de ea Comunitate!

Cererea nu s'a luat în socoteală. Toată Congregația a votat sequestru pe Burdea și pași aspri pentru a să pune capăt jafului obraznic ce să face în o avere de obște ce stă sub nenorocita lui conducere!

Suntem dar la începutul sfîrșitului unui mare și criminal haralip pe care l'a jucat în viața de obște un om ordinar, fără nici o altă însușire sufletească care să-l facă vrednic a să ridica peste ceealaltă lume de rînd, decît — lingușirea cea mai lașă politică, vîrîrea sa sub pulpana căpeneagului politice de marmeluc, lingerea tălpilor în sus prin ministerii, iar în jos cumpărarea de suflete (de suflete ticăloase, că cele bune nu pot fi cumpărate) ori spăriarea celor ce nu să iau după

el, prigonirea și izbirea lor cu toate mijloacele unei puteri ajunse pe mâni de oameni fără Dzeu!

Cîtă greață a trebuit să simță lumea bună românească, vîzînd halaripurile acestui măcelar brutal ce să îmbulzea în sus dînd cu coatele în dreapta și 'n stînga, stricînd sufletele în popor, zbîerînd să se iee după el, că numai el e mîntuitorul și fericitorul poporului, și înstrăinînd poporul de toți bărbații sei adevărat buni și credincioși! »Ilustritatea Sa« Burdea ici, »Ilustritatea Sa« dincoala! Te umplea greața să cetești nebleznica fițuică ce o scoate (și poate o mai scoate) la Caransebeș pentru a să proslăvi pe sine și a huli pe cei bunil

Făcuse »școală« în graniță. Avea închinători chiar printre oameni învățați. Că să temeau de călcîele lui și de intrigile lui prin ministerii.

Și acum ce iese la iveală? Că acest idol al păcătoșilor din graniță, a chivernisit așa de bine averea cea mare și cu sînge plătită de bunul popor din graniță, — precum arată fișpanul și cercetarea ministerială. Jidovii, păitașii lui, jucau prin aceea avere ca șoarecii pe masa unde domnu nu-i acasă. Și domnu era acasă, și vedea, dar nu era iertat să vadă! El știe de ce nu!

Că așa de prost nu ni-l putem închipui nici pe acest măcelar ajuns sftinic regesc prin politica sa ticăloasă, că să nu fi văzut el ce să face cu averea comunității! Iar dacă a văzut și a simțit, dacă a știut că Comunitatea e primejduită, de ce a tăcut? Sau de ce datorita băncii sale a știut'o așigura colo mai la loc prim, iar pe a Comunității colo după ușă?

Iese adecă limpede la iveală, că acest păcătos politic, acest »moderat« și »hazafi« avea de ce să se deie pe sine de așa mare »patriot«! Ca atunci cînd i-a venit apa la gură, să poată

cere celor dela putere, să i-le ierte toate, că doar nici el nu gratis și de cinste a fost atit de «patriot...»

Credința noastră, că acei cari să desfac de trupul sănătos al poporului nostru, și să bagă în ruptul capului în apele murdare a politicei vînzătoare de neam, în care Burdea înoată cu atîta obrăznicie de ani de zile, — acela trebuie să aibă îndemnurile sale personale, ascunse și murdare, — iată să adevărește deplin și prin «ilustratarea Sa» Burdea!

El a făcut și face politicei guvernamentale ucigătoare de tot ce e românesc, slujbe mari și prețioase, de a sparge pe Români, de a-i duce la perire, — pentru-că el are lipsă să i-se ierte multe în numele «patriotizmului»!

Și — dracu nu culcă-te — mai știi de nu l'or scoate încă «spălat», «curat», «nevinovat» din frumoasa ispravă, — căci mult a păcătuit față de Români și în schimb «mare» este el în cartea cea scrisă cu sînge nevinovat, a vînzătorilor atit de prețioși în ochii politicei de zi dela noi, care e tot o apă și un pămînt cu Burdea!

UNELE—ALTELE

Chiar așa! Cum spuneam în și-rele de mai sus, chiar așa aflăm mai tîrziu că să întimplă. Burdea, strîns cu ușa, cearcă să se spele în foaia din Pesta „A Nap”. În spălarea sa Burdea zice că nu-i lucru așa negru cum să spune: Că doar fabrica pe care trebuia să intabuleze el la locul întii dreptul Comunității, face vre-o 800.000 cor. și așadară dacă Comunitatea e întăbulată și numai la locul al 3-lea, nu-i primejduită. Dar peste tot, zice, el e „jertfa prigonirilor din parte naționalistă” și bagă de vină congregației dela Lugoj că nu e destul de patriotică, dacă ea încă aduce o hotărtre prigonitoare contra lui, la cererea „naționaliștilor”!

Adecă ia pe sine căpeneagul de renegat și vînzător de neam, și-l flutură zdravăn în vînt, ca să se vadă până sus la Pesta și zbiră: Aveți grijă, că de dați în mine, în „patriotul”, mînași apa pe moara naționalistilor! Mie trebuie să mi-să ierte ori-ce păcat, ori-ce răutate, că așa cere „patriotizmul” pe care eu vi-l slujesc printre Români!

Și încă te pomenești că o să iasă cu o nouă — decorație (medalie) de vrednicie, din murdăria ce să arată în jurul lui!

Că așa-i în țară la noi moda!

De ale „agitatorilor”.

Un primejdios „ațtător” a fost descoperit zilele acestea printre Slovaci din Ungaria, din partea tribunalului din Rozsahegy. Alegerile renumite din anul acesta au scos la suprafață pe acest „agitator”. Ci că Mihail Buior preot slo-

vac în Sepes hollolomuit pe vremea alegerilor așa de tare a ațtăat pe Slovaci împotriva Ungurilor, Incit procurorul, de frică ca să nu să prăpădească din pricina aceasta țara, chiar pe vremea cînd e un Khuen și o cumentenie de Tisza la putere, — a trebuit să-i facă proces. — Sfirșitul se știe: cinci și jumătate luni temniță de stat.

Regele Carol — iar bolnav.

Ziarele din Țară aduc știrea, că M. Sa Regele Carol iar e suferind. Medicii i-au prescriș să stea liniștit în pat și nu-i iartă să iasă din odăe.

Gendarm brutal.

Părintele Romul Vățian din Ghioroc (com. Aradulru) a fost zilele astea atacat fără nici o vină de un sergent de gendarmi și bătut în stradă! I-a sărit pălăria pe jos, așa la lovit, i-a dat și cu patul puștii, — fără să-l fi greșit ceva. Doar că nu l'a salutată!

Gendarmul e dat în judecată.

Un Român din Țară, pentru așezămintele noastre culturale.

Reposatul Procopiu Cazotti și-a lăsat, precum scriu ziarele de dincolo, averea de olteva milioane, în partea cea mai mare, pentru scopuri de binefacere: pentru clădirea unui spital, a unei școli, pentru îmbrăcarea copiilor săraci ș. a.

„In sîrșit a lăsat cite zece mii de lei: Societății noastre pentru fond de teatru, apoi „României June” din Viena, precum și fondului Catedralei române dela Sibiu.

Vlaicu

Știrile despre izbînzile dlui inginer Vlaicu la București, au sporit cu una tare frumoasă săptămîna trecută. Chemat la manevre să arate de ce folos poate fi mașina sa, s'a dus și a dovedit că poate zbura cu ea acum așa de sigur, cum mergem noi pe drumul bătut! Avea să zboare dela orașul Slatina, până departe peste cîteva hotare, la locul de manevre, unde era și Moștenitorul de tron Principele Ferdinand, comandantul manevrelor.

S'a urcat de lîngă Slatina din cîmp, și s'a ridicat la 200—300 metri sus și a zburat oblu peste oraș ca o pasere uriașă, și în jumătate de cîs a fost deasupra cîmpului de manevre și s'a dus oblu spre locul unde era Principele cu generalii cei mari, și s'a coborît frumos la 10 metri departe de el, — ca cum s'ar coborî lin un costîrc uriaș.

Toți ofișerii și Principele s'au bucurat foarte mult de această dovadă de siguranță a mașinei românești Vlaicu. Unii au fost mișcați până la lacrimi de bucurie!

Bravule al nostru compatriot! Cînd te-om vedea coborîndu-te în zbor mîndru și spre noi, să vii să te coborî odată asupra comunei Bințișii, înaltea scumpel tale case părintești?

Ce sărbătoare ar fi aceea pentru iubii tăi părinți și pentru noi toți!

Lupta în comitate.

Convocare.

Onorații membri ai clubului comitatens român din comitatul Hunedoarei, sunt prin aceasta rugați a să înfățișa cu toții la congregația comitatului nostru, convocată la Deva pe ziua de 25 Octobrie n.

Inainte de congregație, întrunire în localul Casinei române la oarele 7 și jum. pentru a ne consulta asupra mai multor afaceri de interes pentru congregație și pentru conducerea treburilor noastre de obște românești în comitat.

Orăștie, 20 Octobrie n. 1910.

Dr. Aurel Vlad
președ. clubului comitatens.

La Lugoj

s'a ținut Simbata trecută adunarea de toamnă a comitatului. Membrii români au pășit bărbătește întru apărarea libertăților poporului și pentru scutirea lui de multele și urîtele șicane la care îl supun deregătorii volnici, mai ales dela alegeri încoace. Au vorbit dnii Dr. Dobrin contra purtării deregătorilor comitatensi și a inspectorului școlar, contra chivernisirii băilor Herculanee, contra stărilor ticăloase dela Caransebeș, încăpute pe mîinile unui Burdea și Bordan! Cest din urmă nici nu știe românește și ca primar redactează (adecă iscălește ce alții scriu) totuși o foaie murdară în limba română, improșcînd cu noroiu în toți de cîți nu-i place. Cetește din această foaie a primarului, care improșcă și în fișpan ca în toți. — Aci fișpanul dă ciudată lămuirea, că: membri congregației vor avea privilegiu încă în decursul acestei ședințe a putea privi în frumoasele treburi dela Caransebeș! — Ceea-ce s'a și întimplat, venind raportul despre care vorbim în fruntea foii.

Au mai vorbit dnii Dr. A. Vălean, I. Boroș, și Dr. C. Brediceanu.

Vicișpanul și fișpanul au recunoscut și ei că cererile și plîngerile Românilor sunt temeinice și au făgăduit întervenire și îndreptare.

Congregația dela Aiud.

Pe 10 Octomvrie a fost convocată la Aiud adunarea congregațională a comitatului Alba Inferioară. Întimplările timpilor din urmă, dar mai ales volniciile dela alegeri și după ele, cari în acest comitat au atins cele mai înalte culmi, precum goana nebună în contra tricolorului românesc și altele, ar fi trebuit să îndemne pe membrii români să se ducă la adunare toți, dovedind și prin participarea lor, că e unanimă revolta în contra volniciilor fără de șir, și vîdind acea ținere la olaltă

față cu deputații căzuți, Maniu și Vajda, pe care cu drept o putem aștepta.

Mai ales acum, cînd politica oficială maghiară tinde față de schimbarea noastră, cînd ispita, nepăsarea și lașitatea ne răresc șirurile și așază pe mulți descurajați de al noștri pe marginea drumului, aleși și fruntașii Românilor din acest comitat, ca și de aiurea, au o îndoită datorie ca prin ființa lor de față în număr deplin la aceste întruniri, să dovediască că umul e steagul, care-i adună pe toți Români și că acel steag e ținut în mîni tari și e păzit de suflete voinicești! Că alt curaj să revarsă în inimi, și multe îndoeli să spulberă și respect să însuflă prin astfel de pășiri pline, și potrivnicilor noștri.

Dela Aiud au lipsit însă prea mulți membrii români! Ne-a rămas însă mîngăerea, că cei rămași, au dus lupta, cum demult nu s'a mai pomenit în acest comitat.

Intiul vorbitor dl Dr. Danilă Sabo, avocat în Blaj, a adresat întrebare (interpelare) în pricina volniciilor electorale, dovedind că știe să fie nu numai acasă un însuflețit luptător pentru drepturile poporului, dar și aci în mică dietă a varmeghiel A tras luarea aminte asupra sa și a cucerit inimile Românilor dînd multe pilule amare îngîmfaților din fruntea comitatului! Fără nici o cruțare, cu multă putere de dovedire și totuși în frumoase hotare de vorbire, a știut să-i aducă pe ținătorii puterii în cea mai mare zăpăceală, și să-i lase fără de glas.

Dovezile pe cari le-a cules dl Sabo pentru a vîdi ticăloșiile alegerilor fără păreche în cercurile Vințului și Ighiului, sunt așa de tari și de compromițătoare pentru stăpînire, încit ar trebui date în vileag! Nici unul nu a îndrăznit să le tăgăduiască, să le înfrumsezeze măcar, deși erau de față cei despre cari ele vorbeau!

Dl Comite nu să crede dator a răspunde, la cele ce dl Dr. Sabo li cere lămuriri în atîtea volnicii, după pace dinsul, ca reprezentantul guvernului, numai guvernului e dator a da lămuriri. Iar dl lochsmann, înlocuitorul vicișpanului, nu să simte îndatorat să răspundă, pentru că cele aduse de dl Sabo fiind cuprinse în peișia înaintată Curiei, nu vrea să prejudece hotărîrea »Curiei«. Acuză însă el pe Români pentru călcări de ordine publică (?) după alegeri, încit a fost de lipsă o supraveghere mai aspră. Dl Dr. Sabo ia din nou cuvîntul, spulberă învinuirea fără de rost adusă la adresa poporului, și arată că administrația (deregătorii) sunt adevărații „agitatori”, începînd dela fișpanul și până la cel din urmă plgar din sat!

După acestea tot dl Sabo adresează vicecomitetului o interelare în pricina opririi Reuninei pomplurilor din Blaj. Protonotarul răspunde cetînd hotărîrea vicecomitetului pentru a da drept de viață mai departe reuninei.

A urmat interpalarea dlui protopop I. Teculescu din Alba-Iulia în pricina tricolorului românesc, contra căruia mai ales dela alegeri încoace s'a pornit o goană nebună din partea jandarmilor. Arată pe larg nedreptatea, ce să face cu răpirea fundelor (pantli-celor) tricolor. Locuitorul vicșpanului răspunde în doi peri; *osindește și el volnicia unor organe administrative dar ne dă mîngăierea, că instanța a două (comitatul) în caz de apelată a purces totdeauna obiectiv și loial.*

S'a făcut numirea președinților cercurilor, în cari vor fi alegeri de membrii pentru congregație. Din 8 astfel de cercuri abia în cercul Blajului a fost numit un președinte român. — Aci a luat dl Dr. Maniu cuvîntul. Cu multă putere a făcut critica felului de alegere și cere ca președinții să fie îndrumați a *sta pe temeiul legii*, ca astfel alegerile să nu fie pentru alegători zile de chin, cum au fost în trecut.

Alfa.

Insemnări în trecut.

Stam înainte »Librăriei Naționale« din Orăștie, și priviam în vitrină cărțile românești multe, și celor mai mulți din noi necunoscut. Sufletul meu să umplea de bucurie văzînd acest magazin de aleasă carte românească, care va implini cu timpul o frumoasă chemare aici și până la mari depărtări. Căci tot mai mult trebuie să ne pătrundem de știința, că cartea românească ne e azi singurul mijloc prin care ne putem păstra miile de suflete ale fiilor poporului nostru, cari în urma politicei vrășmașe, sunt nevoiți a învăța mai multă slovă streină, decît maternă, în școli.

Pe lîngă mine trecea o ceată de copii de școală, glumind și rîzînd. Unul dintre ei, ajungînd în fața librăriei, să oprește, duce mîna la buzunar și intră. Il urmăresc cu privirea și ascult ce cere. »Să-mi dați un Catechism«. la nevinovata cărticică și iasă afară. Abia pași pragul și prietenii lui de școală, — toți pui de Unguri, — începură pe el: O să capeți tu dela domnu învățător, nu știi, că aici nu ai voie să intri?

M'a atins foarte supărăcios această descoperire și, ca învierea în suflet a unei aduceri aminte neplăcute, mi-a trecut prin gînd icoana anilor de suferință ai mei, petrecuți în școlile ungurești din Orăștie... Și gîndul meu turburat de această mică întîmplare, începă să recheme din negura uitării viața băeților români dela aceste școli. Aruncați pradă celei mai sălbatece ure de neam, viața lor e o viață lipsită de cele mai trebuincioase unui suflet de copil, de dragoste și prietenii începînd dela dascăli, profesori, până la cel din urmă băiat prăpădit, din clasă, care însă are »norocul« (uf) de a să fi născut Ungur, pe bietul copilaș de Român, aci toți îl lovesc cu vorba și cu fapta. Urmarea firească e, că el să nchide tot mai mult în fața celor, cari îl încunjoară, și tot mai mult simte, că el nu e de-o pînură cu ei, că e din un neam apăsător, hilit, disprețuit. Își formează o lume a lui deosebită, în care trăește singur, iar cînd mai vede și nedreptățile ce l-să fac, — căci în școlile ungurești din Orăștie acestea-s la

ordinea zilei, — atunci sufletul lui nepătat să turbură, să mistue și dorul de răzbunare și simțul de răzvrătire îl zgudue adînc! Căci a tot lovi în sufletul cuiva, nu e cea mai bună politică de a-l — cuceril!

Cunosc un prieten, căruia i-să întimplase următorul lucru, acu's vre-o 5 ani:

Era spre sfîrșitul anului școlar. Un profesor dela gimnaziul din Orăștie, avu ideea ticnită de-a întreaba în clasă: »Cei-ce voesc să aibă foarte bine, să se ridicel!« În clasă erau vre-o cinci-șasă Români. Sfiți și neîmbulzitori cum eram, abia să scoală doi din noi, deși 4 erau foarte buni studenți și la tot cazul a fi fost îndreptățiți a cere calculul de »foarte bine!« Printre cei cari să credeau îndreptățiți a cere calculul acesta cel mai bun, prietenul meu, care nu să sculase și dară nu cerea »foarte bine«, vede și pe copilașul unui profesor, care nu știa mai mult din acel studiu, decît cel mai de mijloc băiat. Asta așa aprinsă ciuda în el, încît începă a ride cu hohot și zise profesorului, într'o bătaie de joc vădită: »Domnule profesor, dacă și N. N. cere foarte-bine, atunci să-mi dai voie să mă cred și eu îndreptătit a-l cere.«

În clasă să făcu liniște de se auzia și răsufarea băeților, și profesorul, îngălbenind puțin, zise încurcat, ca omul care nu se așteptase la o vorbă ca asta: »Bine, o să vă examinez (întreb)«. Și i-a întrebat apoi. Domnișorul cu pînteni, în gura căruia vorbele de greacă sunau ca petricele ce i-să lovesc de dinți, a rămas rău de tot pe jos, și profesorul la sfîrșitul oarei fu nevoit să spună pretinului meu: »Dta »bine« între orice împrejurări o să capeți, iar întrucît voești să răspunzi și la examen, poți să capeți și »foarte-bine«. Vre-mea să scursă apoi repede, examenele sosiră, prietenul meu răspunse foarte bine și în examen, cum arăta chiar vorba directorului Simon, care prezida, și care după răspunsul corect al tinerului român, zise: *foarte bine!*

Ei, naivul tiner era acum sigur că va căpăta calculul foarte-bine, pentru care se luptase atît de brav. Dar, vezi, lucru nălbii, una ca asta nu să putea, căci prietenul meu era »Valah« și lui li ajungea și un »suficient!« »Suficient« i-s'a dat în testimoniul, iar cuconășului de viața lui Tuhutum, bine înțeles, — *foarte bine*.

Aceasta e o pildă singuratică, e o singură zală din marele lanț de nedreptăți ce se fac băeților români la școlile ungurești din Orăștie. Copiii nostri ajung aci pe mîinile unor (nu zic de toți, ci de unii!) profesori, cu atît de puțin simț uman, încît viața lor în aceste școli e numai o mucenicie sufletească! Unii profesori să întrec cu școlarii unguri în a-i huli și a le amărî zilele anilor fragezi.

Ah, ce bine îți cade cînd scapi din această atmosferă, care e ca și cum ți-ai trăi anii cu sufletul mereu ferecat în ferel îți face fiori cînd îți aduci aminte de acele zile. Și de aceea vezi aci, ceea-ce poate nicăiri aiurea în țară, — că tinerii scăpați de sub mîna acestor profesori fără tact în umblarea cu tinerii, — trec pe lîngă cei mai mulți din ei făcîndu-să că nici nu-i mai cunosc, fără a-și mai ridica pălăria înainte lor! Că nu vād în ei niște părinți a sufletelor lor, ci niște chinători cu inimi negre! Și numai pe puțini profesori de aci li mai salută elevii lor după ce au scăpat de sub mîna lor!

...Dar nu mă mai gîndesc la a-

cest lucru. Imi face fiori urtite. Bietul copilaș ce a cutezat să cumpere un Catechism dela Librăria românească, *pe care aiurea, în tot orașul nu îl află!*, și amenințarea ortacilor săi de viață patriotică, — imi aduse aminte de toate acestea. Și, de l'or fi spus, săracul copilaș, cum va fi stat ca un osîndit nainte mai marelui său, pentru-că a cutezat a intra și a cumpăra o carte din o prăvălie românească!

Așa duh plutește peste școlile maghiare dela noi. În astfel de atmosferă înecată, trebuie să trăiască sufletele plîpînde a copilașilor noștri ce le cercetează.

Dela Asociațiune.

Stipenii dela Asociațiune sunt de dat: 1 din fundațiunea I. Petran, cite 300 cor. pentru universitari la Cluj; — 1 din fundațiunea N. Marinovici de 120 cor. pentru student de gimnaziu; — 1 de 80 cor. pentru fete care cercetează o școală de fete românească, în deosebi școala »Asociațiunii«. Termin de înaintarea cererii: 31 Oct. n. la comitetul Asociațiunii în Sibiu. A să alătura: atestat de boțez, de sărăcie, de școală, sau de înrudie cu familiile Petran, Moga-Bologa.

*

Prelegeri populare au ținut trimișii Despărțămîntului S. Sebeș al Asociațiunii, dnii protopp gr-cat. Păcurar din S. Sebeș și dl învățător Durlea din Sibiu, în comuna Daia-română la 25 Septemvrie. Dl protopp a vorbit poporului adunat în număr mare, despre îmbrățișarea meseriilor, iar dl învățător despre stricăciunile ce le fac beuturile spirtuoase! Amîndouă prelegerile au plăcut foarte mult poporului și în multe inimi a prins rădăcini buna învățătură. De Dzeu să vedem și semne că le urmează: unii părăsînd beutura, alții dîndu-și copii la meserii.

*

Despărțămîntului Hida-Huedin al »Asociațiunii« convoacă adunarea cercuală pe 23 Octobrie n. la 10 ore a. m. în Hida în localitatea ospătării Konhauser și invită cu toată onoarea pe toți membrii și pe toți aceia, care să interesează de »Asociațiune« și doresc a o sprijini, să iee parte la această adunare. Programul obicinuit. Să vorceti și desertațiuni.

*

Pentru domnișoare.

Cursul suplimentar (întregitor) al școlii de fete din Sibiu, s'a organizat în deosebi pentru studiul limbilor moderne: *română, maghiară, germană și franceză*. Să mai învăță: lucrul manual și menajul în mod practic, conform statului de organizare al școlii.

Studiul limbilor streine, precum și al *muzicii și picturii*, este facultativ, lăsat în voia elevelor a-l învăța ori nu, după pregătirea și trebuința lor.

La acest curs să pot înscrie eleve care au terminat patru clase civile (secundare) sau și eleve care au terminat mai puține clase, dacă au vîrsta de 15 ani.

Pentru desăvîrșirea în studiul limbilor să poate urma doi ani la acest curs.

Taxa de întreținere în internatul școlii e 550 cor. pe an, în care sumă este cuprinsă și taxa școlară (didactul). Plătirea în patru rate, înainte. *Direcțiunea școlii.*

Foc uriaș.

Foc ce te arde și înrlu.

Firește că așa ceva numai în America s'a putut întimpla. De curînd au ars în statul Minesota păduri uriașe. Farmurile (sătulețe, ori moșii singuratic) aflătoare la mijloc de codri, au fost cuprinse de foc și sute de vieți omenești au căzut jertfă.

Un fugar de pe locurile cuprinse de foc, Johnson, ajuns la America, povestește următorul lucru aveau nemai auzit:

Focul l'a alungat din casă și din toată vecinătatea. Fiind cuprinși de foc din toate părțile, n'aveau se unde eși la larg. Ca să nu ardă și ei de vii, ca mulți alții, s'au dus la riul Baudette, și s'au băgat în apa lui, el cu femeea și 3 copii. Și așa-i pîrlea aerul ferbinte a focului din jur, că tot mereu trebuia să se bage cu cap cu tot sub apă, ca să se stîmper! Dela o vreme și apa însă s'a încălzit de n'o mai puteau suferi, dar pe atunci a dat Dzeu de să gătase focul în jurul lor și au mai putut răsufia. Sute de morți sunt arși scrum. Focul a cuprins așa repede pădurile fiind hrănit și împins mereu de un vînt puternic.

Dela miliție.

N'or mai fi »Putz-Dlener«-l? Înaltele cercuri conducătoare la miliție, pregătesc o schimbare a Regulamentului și a rînduiei militare peste tot, așezînd pe temeiuri nouă multe rînduiei cari azi sunt la miliție, dar nu să mai potrivesc cu timpurile schimbate.

Între altele conducerea armatei își dă silința de ani de zile, a întocmi lucrurile așa, ca cît mai puțini soldați să fie scoși de sub slujba cu pușca, și că mai toți să slujască sub armă, ca să aibă în vreme de războiu cît mai mulți pușcași! Că în aștia stă puterea războiului. Năzuința asta a conducerii armatei a adus cu sine, că de cîți-va ani de zile, și horniștii (trimbițașii) cari nainte vreme n'aveau decît trimbița și grija ei, — să aibă și ei pușcă, precum azi au.

Iar acum, ca să cîștige și mai multe brațe pentru arme, prin noul Regulament ministerul voește să șteargă dreptul ofițerilor de a avea »Putz-dineri« (feciori cari să le facă slujba de servitori de casă). Prin asta s'ar cîștiga iară mii și mii de feciori purtători de arme. Că azi tot cam al doilea ofițer își ține un astfel de soldat ca servitor care nu slujește sub armă.

În schimb fiecare ofițer va primi 24 coroane adaus lunar, ca din acela să-și poată plăti un servitor în afară de armată.

Contra acestei măsuri vedem vii protestări ridicate de unele foi, — vădit la cererea unor oficieri pe cari li privește. Căci, precum cu drept cuvînt să scoate la iveală, pentru 24 cor. pe lună, fără mîncare, cu greu un ofițer își va putea găsi un servitor civil, care să-i facă slujba grea de curățit ce să cere la un ofițer!

Armata, ca stat de luptători, cîștigă prin noua măsură, dar ofițerilor ca singuratici, le va fi greu.

Conferențiar agronomic.

Comitetul Central al Asociațiunii, face cunoscut, că la postul de conferențiar agronomic a angajat dela 1 Sept. a. c. pe dl Aurel Cosciuc.

Chemarea conferențiarului agronomic este a veni în ajutorul poporului nostru în cele economice, prin ținerea de prelegeri și arătări practice, prin aranjarea de cursuri din toate ramurile economiei și anume: din cultura pământului, a plantelor agricole, a fînătelor și pășunilor, prăsirea tuturor animalelor de casă (vite, cai, oi, porci), cultura viilor, pomilor și-a legumelor. Va sta în ajutorul economilor la procurarea de semințe, de unelte și mașini agricole, de animale de prăsilă și altele, și va da îndrumări la întrebările ce i-se vor pune, ținând seamă totdeauna de lipsurile țaranilor noștri. Dl conferențiar să va îngrijă ca în despărțămintele în cari va ținea prelegeri, să se aranjeze și diferite expoziții și anume: de vite, produse agricole și altele.

Cum ideea întovărășirilor să lățește mereu, conferențiarul va stăru și va sta în ajutorul poporului nostru și la înființarea de tot felul de tovărășii agricole, cum sunt tovărășiile de producțiune și valorizare, la înființarea de bănci populare, lăptării și alte tovărășii cu caracter economic.

Despărțămintele cari voesc să le vină dl Cosciuc să țină prelegeri (lecții) economice, să se înștiințeze la Comitetul central.

Trimiterea conferențiarului să va face în șirul în care au intrat cererile. Cheltuelile de drum ale conferențiarului le va acoperi Despărțămintele din mijloacele lor.

Din România.

— O nenorocire cu automobilul. Ministrul de război al României și familia greu răniți. —

Săptămâna trecută ministrul de război al României, General Crăiniceanu însoțit de d-na și d-ra Crăiniceanu și unul din fiii d-sale, dnul Gogu Crăiniceanu, a plecat la moșia d-sale dela Pucieu (județul Prahova), cu automobilul.

Dl Gen. Crăiniceanu cu soția și dșoara s'au așezat pe canapeaua din dărăt a automobilului, iar tinărul Crăiniceanu, lângă șofer, înainte.

După ieșirea din oraș, tinerul Crăiniceanu a luat cîrma din mîna șoferului și conducea el mașina. Au mers bine citva timp, de-odată însă pe drum să ivi în fața lor un căruț cu un cal, minat de un țaran. Ca să încunjure căruțul, tinerul a întors dintr'o dată brusc cîrma mașinei spre stînga, și în clipă următoare automobilul era răsturnat în șanț! Izbitura a fost atât de puternică, încît persoanele din automobil au fost aruncate la o depărtare de aproape 20 metri!

Dl ministru a căzut în șanțul din dreapta a drumului, unde a ră-

mas în nesimțire, dna și dra Crăiniceanu au căzut în mijlocul drumului, iar șoferul în stînga, toți greu răniți! Tinărul Crăiniceanu de la cîrmă, în care a găsit un spîgin, a scăpat ca prin minune fără lovituri.

După cum spun știrile din țară, rănile deși sunt foarte grele, nu pun însă în primejdie viața celor ce le-au suferit. Să spunem că dl ministru și d-na, au suferit rupere de coaste, dșoara a primit frîntură mai grea la mîna stîngă, șoferul și-a rupt piciorul jos la încheetură. Toți zac încă, șoferul în spitalul militar, dra Crăiniceanu în senatoriul privat al unui medic, dl și dna Crăiniceanu la ei acasă.

Din străinătate.

Prefacerea Turciei.

Noua ocîrmuire a Turciei pornind să reparese tot ce s'a stricat, tot ce să dase putrejunii sub putredul Sultan de mai înainte, — și-a pus printre cele dintîi chemări a sale, a aduce armata, atît pe uscat, cît și pe apă, în bună rînduială.

Pentru a ridica la ceva preț armata de pe ape (marina), guvernul, ne-mai ajungîndu-i mijloacele din dări și din împrumuturi, a făcut apel (chemare) către poporul turcesc, că tot Turcul cu bună iubire de neam, să dea cît poate daruri de bună voe, pentru înzestrarea armatei pe apă cu corăbiile de lipsă. Că cele care le are, sunt numai ruine, ce nici nu ar putea sta în fața unui inamic de samă, pe apel! Și doar Turcia trebuie să fie tare pe ape, fiind în mîna ei chiar cheia drumurilor de negoț a Europei cu Răsăritul!

Sultanul cel nou a premers cu pildă și a dăruit din al seu, deși nu e dintre cei mai bogați domnitori, — 346.000 franci, și pilda a fost urmată și Turcii au dat pîn' acuma 14 milioane franci! Și să mai adună.

Că Turcia, cunoscînd însămnătatea locului ce stăpînește: Constantinopolul (Țarigradul) cel zis: „Cheia de aur“ a Europei cu Răsăritul, — vrea să se prefacă în toate și să pășească pe o nălțume cu celelalte popoare din Europa cu ori-cari.

Cucerirea Văzduhului.

Dela America la Europa cu balonul.

Mașinile de zburat de la o vreme încoaci plutesc tot mai sigur prin aer. Oamenii zburători, nu mai încapă în doială, și-au pus de gînd să cucerească și înălțimile cerului, unde pînă acum numai păsările și vînturile turbate își aveau locuința. Și, minune mare, deși zi de zi să trimbiță în lume, că mașina de zburat a pricinuit atîtea și atîtea alte morți, mulțimea zburătorilor tot nu să nspăimîntă de moartea

îngrozitoare, ci par'că cantă primejdii din ce în ce mai mari! Vestisem zilele trecute, că unul a trecut peste înălțimi de munți urieșe de peste 2000 metri, dar și a plătit cu moartea cutezanța.

Acum una mai bună.

Îndrăznețul american Wellmann, de a cărui plan am mai pomenit, că adevărată vrea să vină din America la Europa nu pe apă nici pe pămînt, ci prin văzduh, — și-a început primejdiosul și ne-mai pomenitul drum!

Era să plece mai acum două săptămîni, dar ceva pricină și scădere a motorului i-a împedecat plecarea. În 15 Octobrie însă, el a plecat de fapt, ridicîndu se de pe țărîmura Americii și luîndu-o razna peste mare, spre Europa.

Toată lumea privește cu uimire la îndrăzneța încercare, ce să vadă de-o izbuti ori nu! Ca la o mie de oameni erau de față și să uitau la minune, cînd Wellmann s'a ridicat cu balonul dela țărîm! Și-a luat încă 6 ortaci cu sine în balon,

Știrile ce vin de atunci încoace, spun că mersul îi e norocos, bun.

Niște corăbii merg nainte balonului, pe mare. Că corăbiile știu drumul bine spre Europa, dar cei din balon nu-l prea știu, și așa ca să nu rătăcească, au pus corăbiile să le meargă nainte și ei să se îndrepteze după ele. Mai sunt bune corăbiile și de aceea, că de o da balonul de rău și cutezătorul plutitor prin văzduhuri și soții săi, s'ar da de-a dumba în mare, — ele să fugă și să-l mîntuiască, de or mai putea!

O telegramă primită la Londra prin telegrafie fără sîrmă deadreptul de pe balon, spune în 17 Oct. următoarele:

„Zburăm de 24 oare. Urmăm calea corăbiilor. Toate merg strălucit!“

La Londra să așteaptă cu colorosală încordare sfîrșitul încercării. Să fac foarte multe rămășaguri, unele pe sume mari, că va reuși, ba că nu va reuși!

*

— Mai nou spun foile că de-o zi și jumătate nu să mai știe nimic de balon, ci-că pe Ocean bîntue o furtună grozavă! Balonul nu să mai vede. Ori a căzut în mare, izbit cine știe unde de vînturi, ori s'a coborît undeva el de bună vreme, pe vre-un țărîm mai apropiat, — nu să poate încă ști.

Sînt mulți cari nu cred că poate ajunge în pace la Europa. Că doar corăbiilor celor mai iuți le trebuiesc 6 zile de drum, și balonul nu merge așa repede ca ele. Lui i-ar trebui dar și mai mult, — și apoi pîn' acum nici un balon n'a putut sta în văzduh mai mult ca 36—40 ciasuri. Acesta cum să facă minunea de a sta de 7 ori atîta?!

Pare că cei-ce în Anglia au pus rămaș că va ajunge la ei, s'au ars cu rămașul.

Correspondență.

O instalare de preot.

În 21 Sept. n. (Nașterea Născătoare de Dzeu) s'a făcut instalarea noului preot gr-or. din Cristurtractul Devei, în un chip înălțător de suflet. Fiind plăcut atins de primirea ce a făcut'o vrednicul popor de acolo păstorului lor sufletesc nou dlui George Copos, nu pot trece cu vederea a nu scrie curgerea acestei instalări.

Îndoită sărbătoare a avut poporul în acea frumoasă zi de toamnă, și clopotele bisericii sunetele fanfarei aduse din Sântohalma, înca din zorii dimineții vesteau sosirea alesului. La 9 ore tinărul preot, G. Copos, însoțit de dl protopop al tractului, Dr. Ioan Dobre, apoi de părinți, rudenii și prietini, în un lung șir de trăsuri, să ivesc de după colina Sântohalmului, luînd drumul pe valea romantică a Cernei. De pe colină, prin pușcături să dă signal de sosire, și cu drag așteptării oaspeți sunt întîmpinați de un banderiu de călăreți, iar poporul adunat la poarta triumfală ridicată la capul satului, talmăcește prin graiul frunțașului econom Andrei Lascoți, urările de bine și dorește bun sosit. Răspunde noul preot care e viu aclamat, iar fete cu părul aurii despletit, îi predau buchete de flori însoțite de scurte poezii. În sunetele clopotelor și pe lingă marșuri românești cîntate de țarifară, mergem pînă la biserică.

Să începe slujba dumnezeiască, servită de protopresbiterul Dr. Dobre și noul preot, în decursul căreia să face ungera cu sf. mir. La sfîrșit dl protopresbiter prin o predică plină de învățături, roagă poporul să țină cu tărie la legea, datinile și obiceiurile străbune! Că și Dzeu numai pe aceia îi iubește și-i ajută, care iubesc legea lui, nu să lapadă de ea și o plinesc pe ea! Cuvîntarea a plăcut mult și-a mișcat inimile bunului popor. Cetește apoi hîrtia de instalare și îi predă noului preot cheia bisericii, punîndu-i la inimă paza și înflorirea acestei turme cuvîntătoare precum și a ținea la maica noastră biserică strămoșească!

Vorbește apoi noul preot făgăduind că va fi adevăratul preot după rînduiala lui Melchisedec și că va lucra din puteri la ridicarea acestei parochii spre a ajunge în rîndul parochiilor de frunte. Roagă apoi pe popor să-l urmeze, și mulțamește protopresbiterului pentru osteneala adusă, dă mulțamită lui Dumnezeu, că l'a învrednicit de a ocupa acest post frumos de păstor sufletesc. Poporul însuflețit îi striga: să trăiască!

Fiind această comună așezată pe malul stîng al Cernei și fiind locuită și de oameni de alte confesiuni, și neavînd acum de demult ocducători vrednici, poporul a lu-

ceput a-și părăsi limba, legea și portul, și așa se explică, că în sat sunt nume ca Albert „Andraș” Jiga Lőrincz, Pali Ianăș, iar frumoase nume românești ca Romulus, Traian, nu găsești. Poporul acesta până acum a fost amorf, dar acum nădăjduim că noul preot îl va deștepta, va ridica la viață, căci altcum să arată a fi un popor vrednic, muncitor, ceea ce să vede de pe casele și curățenia lor. Sunt exemplare familiile „Furcă”. Zaslotti, Bar, Ghila, ș. a. asemenea și cred că de aci înainte vor îndrăgi și cartea românească, căci vor înțelege, că fără de carte astăzi nu mai poți trăi.

După încheierea slujbei dzești în biserică, poporului s'a dat ceva gustare, în semn de bucurie, — iar înțelegința venită la sărbătura asta, a fost primită la casa și masa noului preot. La masă s'au rostit vorbiri pentru capul bisericii, pentru dl protopop, pentru noul paroh, și altele.

Noul preot făgăduiește a fi preot la culmea chemării timpului de față. Ajute-i Dzeu să-și poată împlini cu bine chemarea. Că nu mică și nu ușoară îi e. Că aci s'a fost băgat duhul stricăciunii între oameni, și mai anul trecut ajunsesem să vedem vre-o 12 familii părăsindu-și religia străbună și neamul, și trecând la reformați. Dar cei mai mulți din ei nu să simt fericiți acolo, că-i străină totuși de inima lor lumea sufletească în care au intrat și mulți din ei să căesc de pasul nesocotit ce-au făcut. Ba am aflat că o parte din ei umblă cu gândul a reveni în sânul bisericii și legii părăsite. Acest lucru e mai ales acum cu puțință, când cei rătăciți văd, că străvechea lor biserică ajunge la rânduială, cu păstor nou și învățat, care cu bun tact, cu mult tact, cu răbdare și înțelepciune, va putea încă repara tot aceea ce în această comună pornise spre dărîmarea!

Tocmai pentru aceea: frumoasă, sfântă, dar și grea chemare are el aici! Dzeu însufle-ți înțelepciune, tărie sufletească și stăruință, ca cu bine să și-o poată împlini! R. P.

Grevă la căile ferate din Franca.

De vre-o 10 zile țara Franțuzască trece prin mari turburări și suferă mari pierderi, că slujitorii dela trenuri s'au pus în grevă, nevoind să-și mai împlinescă datorințele de a conduce trenurile, până când nu li-se vor împlini niște cereri de urcări mari de plăți ale lor.

Greva s'a pornit numai în o parte de țară și la început cu înfrîngere destul de mare.

Trenurile le făcușe să stee pustii prin gări și călătorii să aștepte zadarnic plecarea, căci nimeni nu voia să le pornească. Guvernul însă a luat aspre măsuri împotriva răs-

vrătiților și lucrul a ajuns la în-căerare între greviști și soldați. Sforțările au fost însă timp îndelungat zadarnic, și greviștii numai acum încep a se apuca iar de lucru, după ce n'au fost urmați de toți soții lor dela trenuri și au fost înfrinți de măsurile luate de guvern.

În urma acestei greve, Franca a suferit pierderi însemnate, că o singură zi a nu umbla trenurile, înseamnă pierdere mare pentru ne-goțul mare al țării.

Cum i-a înfrînt guvernul? Așa că pe toți slujbașii de tren și lucrătorii dela tren, cari au fost soldați, i-a chemat sub arme, și apoi ca soldați le-a poruncit să lucreze pe poruncă cătănească și să conducă trenurile.

Și au fost siliți să se supună, căci cu porunca cătănească nu e de glumit!

În timpul de peste 10 zile cât a ținut răzvrătirea (și pe când scriem aceste șire, încă ea nu e încetată deplin), — s'au făcut însă încercări păcătoase din partea greviștilor, de a face rău trenurilor, chiar cu primejdia de a nenoroci pe călători ori a-i lipsi și de viață.

Așa de pildă pe unele linii s'au găsit bombe de dinamită puse de greviști; sub casele acelor foi cari osindeau siluirile nedrepte ale greviștilor, au pus în două locuri bombe de dinamită, dar a fost descoperită la vreme; și-au luat în ajutor anarhiști de cei mai primejdioși, cu ajutorul cărora să facă rău mai marilor cari nu să vor supune cererilor lor; înaintea unui tren repede ce venea despre Lyon la Paris, au pus două birne mari de lemn care să-l facă să sară din șine! Norocul călătorilor că trenul a împins de pe șine lemnele și a putut trece în pace. În alt loc au pus pe șine frânturi de ruși de fer, de cel ce e în șine. Uriașele mașini au zdrobit însă ferul și n'au sărit din șine, călătorii au simțit numai o scuturătură tare.

Guvernul va descoperi și va pedepsi aspru pe cei ce ațîțat această grevă, care nu era în drept a să porni, fiind slujbașii altfel destul de bine plătiți.

Convocare.

Avînd în vedere hotărîrea adunării generale ținute la Reghin în 28 și 29 August n. a. c., convoc pe P. T. membrii ai „Societății pentru fond de teatru român la adunarea generală extraordinară, ce să va ține în Brașov Duminecă în 6 Noiembrie st. n. (24 Octobrie st. v.) a. c. la 3 oare p. m. în sala festivă a gimnaziului român, pentru a discuta și delibera în chestia modificării unor articole din statutele Societății.

Modificările propuse de comitet să pot vedea în biroul Societății.

Vinerea, la 15 Oct. st. n. 1910.

Dr. Ioan Mihu,
president.

NOUȚĂȚI

Intre Ungaria în Serbia, fără pașaport. Să dă știrea, că la graniță între Ungaria și Serbia nu să va mai cere arătarea pașaportului. Măsura aceasta ar ușura mult călătoria în cele două țări învecinate.

Logodnă. Dșoara Aurelia Bellei și dl Emil Lupea, conducătorul filialei „Ardeleana” dela Vințul-de-jos, logodiți! Dorim mult noroc!

COLERA

E rece, e toamnă tîrzie, căldurile cele atît de prielnice pentru răspîndirea grozavei boale a colerei, au trecut, și totuși fiorosul ei chip nu să depărtează încă din aretul nostru. În zeci de comune din Ungaria, colera încă tot mai face jertfe. Așa de pildă iacă ce cetim pe rînd în foi despre pustii-urile colerei:

În 15 Oct. în comit. Baranya comuna Lánycsak au fost două îmbolnăviri și 1 caz de moarte; în Mohaci un caz de moarte; în Vidapuzta: 1 îmbolnăvire și 1 moarte; în Reșița română 1 moarte; în Klek (comit. Torontal) 2 îmbolnăviri și 1 moarte; și în alte vre-o 5 comune îmbolnăviri fără cazuri de moarte.

În 16 Oct. în Dunaszecskő 2 îmbolnăviri și 1 moarte, în Gomboș (comit. Baci-Bodrog) 3 îmbolnăviri și 2 cazuri de moarte; în Bacs-kertes 2 îmbolnăviri și 1 moarte; în Radoșat (comit. Nitra) 2 îmbolnăviri și 1 moarte; în Hajos (comit. Pesta) 1 îmbolnăvire și 1 moarte; în Szemedé (comit. Pesta) 1 îmbolnăvire și 1 moarte; în Batta (comit. Tolna) 12 îmbolnăviri și 3 cazuri de moarte!, în alte vre-o 6—8 comune îmbolnăviri fără moarte.

În 18 Oct. în Dunaszecskő 1 moarte! în Batta 1 îmbolnăvire și 1 moarte; în Vracsevgáj 1 moarte, în Bacsujlak 1 îmbolnăvire și 1 moarte; în Czepāju 2 îmbolnăviri cu 1 moarte.

În comuna Batta (comitatul Tolna) din 7 până în 16 Octobrie (în 9 zile) s'au bolnăvit 28 inși și au murit 8 inși de coleră!

În celelalte zile tot cam așa!

Pomi înfloriți a doua-oară. Din Kőbánya să scrie că în grădina școalei economice de acolo a înflorit un păr a doua oară acum pe la mijlocul lui Octomvrie, în toamnă tîrzie. În Lovászpatona (Ungaria) a înflorit ssumpia de nou în grădina învățătorului Hrokváth, iar zmeura și strugureii să culeg acum a doua oară.

Despre pomi înfrunziți de nou, vin știri din mai multe părți. Înfrunzirea și înflorirea e pricinuită de toamna lungă cu zile calde.

Mort în casă și stăpînii duși de-acasă. Ceva îngrozitor s'a întîmplat zilele trecute în Zalaegerszeg, un oraș dincolo de Dunăre. Căpitanul de honvezi, baronul Ke-

mény își petrecuse toată vara, cu soția împreună, la sat. Acum în toamnă să întoarseră acasă și, ca omul, care știa, că a lăsat toate în bună ordine, a dat să intre în odaie. Înaintea lui mergea soția, care însă abia deschise ușa și căzu — scoțînd un țipet, — leșinată în brațele soțului ei! Căpitanul deschise ușa, văzu, că pe masa din odaia lor e un coșciug cu un mort învîlit în pînze, și jur împrejur de el lumini ce ardeau trist. Si-a pns repede soția la un hotel și el a dormit înapoi să vadă ce-i cu mortul din casă? Afli apoi, că un biet meseriaș, ce locuia din jos în aceeaș casă, crezînd că stăpînii casei nu să vor întoarce încă, își așezase soția moartă acolo, că la el n'avea loc. Căpitanul a făcut împotriva meseriașului arătare, pentru călcarea de casă străină.

Plata soldaților să va urca în curînd, după cererea ministrului comun de război. Soldatul de rînd primește azi 12 fileri pe zi, în viitor va primi 16, un „gefraitier” are să primească 24 fil. (în loc de 20), caporalul 36 (în loc de 30), sergentul 48 fil. (în loc de 40) pe zi. Pentru cazuri de boală să vor face asemenea oarecare îmbunătăți.

Pictor mort de foame. Din München să scrie, că pictorul (zugrăvitorul) de acolo Ulfers, — om de 57 ani, — din pricina morbului seu de nervi, nu mai putea lucra în timpul din urmă. Ajunsesse de trăia în lipsă grozavă. Într'o zi să hotărî să plece la cerut de milă de pe la societăți și oameni, ce știu prețul munca și nenorocirea unui om ca el, care fusese pe vremuri pictor cu vază și bine prețuit și printre oamenii aleși.

S'a dus acum la o societate de „binefacere” și i-a cerut milă. Dar fiindcă avea pe sine un surtuc destul de bun, așadar fiindcă nu curgeau zdrențele de pe el, cei dela Societatea de binefacere nu i-au dat milă, că „nu să vede să aibă lipsă de ea”... Căpătase surtucul dela un pretin milos. — S'a dus la altă Societate. Aici i-au dat 10 fileril!

Atunci nenorocitul bătrîn, care nu era deprins a cerși și a înghiți ocările pe cari oamenii le picură pe bucata de pâine ori pe bănuțul ce-l întind celui lipsit, — s'a dus acasă și și-a zis, cu sufletul înfrînt și plin de mîhnire: Aci să mă sfîrșesc, în foame și în chin, dar această „milă” a voastră oamenilor, nu o mai cer și nu o mai primesc! — Și s'a închis în odaia sa săracă și s'a lăsat răului și suferinței, și a plîns și a răbdat, până ce Dzeu s'a îndurat după lung chin a-i lua sufletul din amărîtul trup! A murit de foame!

Tovărășia rea, duce la pușcărie! În Paris s'a întîmplat zilele trecute un omor, care a pus pe gîndul multă lume cugetătoare, asupra stricăciunii sufletești ce să sălăș-

lueste acum parca tot mai de timpuriu, in inimi tinere. Un platitor postar a fost inşelat in o casa de câtra doi copilandri de cte 16 ani, şi acolo unul l'a tocat in cap pe la spate cu un ciocan, celalalt l'a izbit in pînă cu cuţitul şi l'a omorît de i-au luat cele vre-o 4000 franci cu cari mergea prin oraş să-i ducă dela postă. S'au spălat apoi frumos şi s'au dus de şi-au găsit nişte fete stricate şi şi-au petrecut cu ele in cea mai mare „fericire“, ca şi cum nimic nu ar avea pe suflet! Au beut cu ele prin cafanele beuturile cele mai scumpe, s'au plimbat cu automobilul, plătind peste tot locul „galant“, şi îşi ieşeau din piele de voioşi. Până i-a prins poliţia şi i-a aşezat la locul lor.

Sunt copii din familii sărace, de jos, dar cinstite. Mama unuia, o văduvă ce trăeşte din lucrul mânilor sale, plînge desnădăjduită nenorocirea fiului său, pe care ea îl ştia copil bun şi fără porniri spre rău. Dar, zice, la şcoală a apucat in anii din urmă in tovărăşia unui copil stricat şi rău, Desmarest, şi de aci încolo am văzut că copilul meu nu mai e nevinovatul şi bunul care mai înainte. Mult l'am rugat şi am stăruit să se lapede de însoţirea cu acel copil mişel, dar să vede că acela şi planurile lui, erau mai ademenitoare decît cuvintele mamei, — şi mi-l'a dus la peire.

— Cărţi pe ales, foarte plăcute să pot procura dela „Librăria Naţională“ din Orăştie. Cine trimite după Calendar, poate trimite şi după cărţi pe care şi le-ar alege din lista publicată de librărie (vezi anunţul ei din numărul trecut).

Cununie Dşoara Victoria Copos din Ruda şi dl Iosif Bucureştean jun. din Hondol, îşi anunţă sărbarea cununiei lor, in 6 Noiembrie n. in biserica română gr.-or. din Ruda. Tot norocul!

— Nou şi mare transport de cărţi a sosit dela marea casă de editură „Minerva“ din Bucureşti, la „Librăria Naţională“ din Orăştie. Priviţi bogatele ei galantare.

Logodnă. Dşoara Minerva Baciu şi dl Dr. Valer Pocol, Haţeg, fidanţaţi. Sincere felicitări.

— Trimiţind bani pe Calendar, trimite-ţi şi pentru abonamente de probă la „Libertatea“ pe aceste 3 luni din urmă a anului. O dăm, cu toate adausele ei, cu numai 1 cor. pân' la anul noul nou, de probă.

In Strugar să arangiază frumoase festivităţi la 23 Octombore st. n. din privilegiul sfinţirii şcolii profesionale şi a cancelariei comunale şi din privilegiul organizării agenturii „Asociaţiunei“.

— Cele mai frumoase galantare (ferestri în care e arătată marfa) in Orăştie, sunt azi ale „Librăriei Naţionale“, împodobite cu lucruri de mână elegante şi fine, dela Atelierul din Orăştie, şi cu cărţi preţioase.

Pentru pomenirea fiului său iubit, Iosif Cothişel, născut in Gilău, locuitor in Rîşca, răposat in etate de 27 ani, mama lui jalnică a dăruit bisericeii gr.-or. române din Someşul rece 50 cor., celei din Someşul cald 50 cor., şi celei gr.-cat. din Gilău 100 cor. Dzeu primească darul şi aşeze între dreptii săi pe răposat.

(871) 1—3 MEDIC UNIV.

Dr. Oscar Leonhard, specialist în în morburii de stomac, şi a organelor de mistuire şi de prefacere peste tot a materiilor hrănitoare, — ordineză în Sebeşul-săsesc (Szászsebes), piaţa mare Nr. 9.

A ieşit de sub tipar şi să află de vânzare:

„Calendarul Naţional“ pe 1911.

E fără păreche între Calendarele române dela noi Prin mulţimea chipurilor sale minunate, şi cari nu să pot găsi nicăiri aiurea, »Calendarul Naţional« de pe 1911 e cel mai frumos şi mai interesant între toate Calendarele româneşti! Iată citeva lucruri ce să găsec in el:

Oraşul Davos.

Vederea oraşului Davos, din care marele Vasile de Stroescu a trimis in anul acesta jumătate de milion coroane ca dar pentru ajutorarea culturii române in Ardeal şi Ungaria!

Casa-Stroescu.

Casa în care a locuit V. Stroescu în Davos, şi din care a trimis minunatele sale daruri! E un palat măreţ cu 5 rînduri, care e sfinţit şi ajuns pentru noi istoric, prin darurile ce din acel palat s'au răvărsat spre noi.

Scrisoarea-Stroescu.

Scrisoarea dlui V. Stroescu către „Libertatea“ cînd redacţia l'a rugat să-i dea fotografiile. Insaşi scrisoarea e fotografată şi așa e dată in Calendar, că fiecine vede slova lui Stroescu, scrisoarea mîinii lui însaşi! — Şi alte vederi din Davos.

Apoi vederea hotelului »Palace Hotel« din Montreux, la marginea lacului de Geneva, in Elveţia, loc minunat, la care s'a dus marele nostru binefăcător după-ce a plecat din Davos.

Biserica românească din Baden.

Dela Montreux dl Stroescu a mers la Baden-Baden, in Germania, şi acolo şi-a luat foarte frumoase fotografii (chipuri) ale bisericeii româneşti din acel oraş atît de departe in lumi streinel! E o biserică scumpă zidită de fostul Domn al Moldovei Mihailachi-Vodă Sturza de pe la 1844—45. Mulţi Români nici n'au mai auzit de ea, decum s'o fi văzut!

Dl Stroescu a avut marea bunătate a descrie însuşi pe sama »Calendarului Naţional« al nostru, acea biserică şi a ne trimite atît chipul ei din afară, cît şi chipul măreţ al iconostasului şi al unei statue (monument) din lăuntrul ei. In »Calendarul Naţional« pe 1911 cetitorii află descrierea fcăulă de însuşi dl Stroescu, a acestei foarte frumoase biserici româneşti din depărtatul oraş nemţesc.

In acelaş Calendar cetitorii află fotografiile dlui Vasile de Stroescu așa cum era el la vîrstă de 32 ani (chip pînă acum ne-dat de nici o foale dela noi!), apoi cum era la 40 ani şi cum la 48 ani.

Chipuri-Vlaicu.

Tot aci chipul inginerului Aurel Vlaicu, cel de care atita să mîndreşte azi neamul românesc; chipul maşinei lui de zburat, chipul lui in zbor pe sus, cînd abia să vede cit o pasere, şi apoi: chipul casei părinteşti alui Vlaicu; chipul curţii părinţilor lui, cu tatăl, mama, fratele Ion (cel cu care Aurel a trîntit „comitetul“ prin curent electric in curtea lor), şi sora lui, toată cinstita familie Vlaicu stînd pe prispă naintea casei şi naintea porţii, — chipuri cari iară nu le-a mai arătat nimenea şi nu să pot găsi aiurea, fiind ele fotografate anume pentru „Calendarul Naţional“!

Tot acest Calendar aduce:

Chipul cînd Stefan-cel-mare ară cu Polonii prinşi in jug locul unde i-a bătut in Codrul Cosminului, făcînd o poiană nouă in mijloc de codru, botezată de atunci „Dumbrava-Roşie“.

Chipul cînd capul lui Bathory Principele Ardealului bătut de Mihai-Viteazul, e adus de Săcui naintea lui Mihai pe tîpsie!

Vederi dela Atelier.

Aflînd de foarte vrednică lucrarea Atelierului de ţesătorie din Orăştie, Calendarul nostru din astan a dedicat mai multe pagini acestui atelier naţional. Să dau in el chipuri foarte frumoase, cari nu s'au arătat aiurea!

Cupertă nouă.

O cupertă (învăitoare) foarte frumoasă împodobeşte Calendarul Naţional pe 1911: In cele patru colţuri patru icoane frumoase: Sus BISERICA DELA CEBEA cu GORONUL LUI HOREA; alături MORMINTUL LUI A. IANCU, cu crucea şi îngrăditura lui, jos: Chipul lui A. IANCU şi alături o fesetorie din Atelierul dela Orăştie. Printre ele fătură românească după albumul dşoarei Minerva Cosma. E însaşi cuperta o icoană naţională foarte drăguţă şi de preţ!

Alte vederi.

Incolo: vederi dela potopul din Bănat, cari aiurea nu s'au mai dat! — Apoi feurite chipuri din lumea mare!

— De cetit material foarte ales: poezii, nuvele, glume etc.

Preţul lui.

Scofînd noi Calendarul acesta astan şi mai mare ca anul trecut cu 16 pagini depline, şi mai bogat ca ori-cînd in chipuri neîntrecute de interesante, şi împodobindu-l cu o cupertă frumoasă şi scumpă, — am fost siliţi a-i urca preţul cu 2 cr. (4 fl.). Să vinde dar astan cu 40 fl.

La 10 exemplare plătite deplin, să dau două pe de-asupra şi să trifranco (posta plătită) acasă!

Cei ce cumpără 15—25 ex. le capătă cu 14 cr. (28 fl.), dela 25 in sus, cu 12 cr. (24 fl.) unul, avînd a-şi plăti ei posta la scoatere.

FĂRĂ BANI NAINTE TRIMIŞI NU SĂ DAU. Abatere să poate face numai rar, cu oameni nouă bine cunoscuţi din anii trecuţi ca plătitori cinstiţi, sau cu abonenţi vechi şi bine plătitori ai nostri. Altoru nu!

S'au tipărit numai un număr restrîns, cît ştim că să trec repede. Cei-ce doresc a le avea, să grăbească, că să nurămindă fără ele. Mai firşiu nu să pot tipări altele!

Trimiteţi banii la:

Admin. „LIBERTATEA“ Orăştie (Szászváros).

Un învăţăcel din casă bună cu 1—2 clase civile sau gimnaziale, află imediat aplicare, pe lîngă condiţiuni favorabile, in prăvălia de băcănie, fierărie şi bumbăcărie a B. POPOVICI ŞI FIL, d-nilor (865) in Haţeg (Hátszeg). 1—2

CASA aflătoare in Orăştie in strada bisericeii vechi, constătătoare din 2 odăi la stradă, una la curte, culină, cămară, pivniţă şi alte supraedifice de lipsă şi care încă 7 ani e scutită de dare — să vinde din mână liberă! Informaţii la administraţia foii. (867) 1—2

Nr. 1086/1910.

Licitaţiune.

Să publică, că comuna Strugari lîngă Sas-Sebeş, dă prin licitaţiune publică moara de făină in 30 Octobore st. n. 1910, la 9 ore a. m.

Preţul strigării 1200 cor. 15 fl. Vadiul 10%. Oferte in scris să pot face pînă la începerea licitaţiunii. Numai astfel de oferte să primesc, in cari pe lîngă suma hotărîită e şi declaraţia, că oferentul cunoaşte condiţiile de licitare, precum şi vadiul necesar. Condiţiunile mai de aproape să pot vedea ori cînd in oarele oficioase in cancelaria notarială din loc.

Strugari, la 4 Octobore 1910.

Primăria comunală:

Daniil Petraşcu Georg Vlad
notar. (855) 1—3 primar.

„RÎUREANA“

însoţire de anticipaţiune şi magazin — mezőgazdasági raktár és előleg szövetkezet
SUGAG. SUGAG.

Convocare.

Onoraţi membri ai însoţirii de anticipaţii şi magazin „Riureana“, să convoacă prin aceasta la adunarea generală ordinară, ce să va ţinea in 30 Octobore n. 1910 la oarele 2 d. a. in localul însoţirii, pe lîngă următorul

Program:

1. Raportul Direcţiunii şi a comitetului de revizie asupra rezultatului de gestiune a anilor 1908/9 1909/10.
2. Statorirea bilanţului pe anul 1908/9 şi împărţirea profitului curat.
3. Statorirea bilanţului pe anul 1909/10 şi împărţirea profitului curat.

Meghivó.

„Riureana“ előleg és gazdasági egyesület, raktár, t. cz. tagjai ezennel egy az egyesület helyiségében 1910 évi október hó 30-án d. u. 3 orakor megtartandó rendes közgyűlésre, következő

tárgysorozat

mellett meghivatnak.

1. Az igazgatóság és felülvizsgáló bizottság az 1908/9 és 1909/10 évek ügymenetéről szóló jelentése.
2. Az 1908/9 évi számadási mérleg megállapítása, és a tiszta nyereség felosztása.
3. Az 1909/10 évi számadási mérleg megállapítása, és a tiszta nyereség felosztása.

4. Intregirea locurilor alor 3 membrii ai direcțiunii repașiți.
 5. Alegerea a doi membrii în comitetul de supraveghere.
 6. Abzicerea directorului și alegerea noului director.
 7. Alegerea contabilului.
 8. Alte eventuale propuneri.
- Sugag la 10 Octobree 1910.

George Perian, director.
Todor Ciuchendea, membru în direcțiune.

4. Harom (3) kilépett igazgató-sági tag helyenek betöltése.
 5. Két (2) felvizsgáló bizottsági tagnak megválasztása.
 6. Az igazgató lemondás, és az új igazgató megválasztása.
 7. A könyvvivő megválasztása.
 8. Más esetleges javaslatok.
- Sugag, 1910 és október hó 10.

George Perian, igazgató.
Teodor Ciuchendea, igazgató-sági tag.

Contul Bilanț la 30 Iunie 1909.
Mérleg-Számla 1909. június hó 30-án.

Active: — Vagyon:	Kor.	Passive: — Teher:	Kor.
Cassa — Pénztári készlet . . .	358.97	Capital — Részvénytőke . . .	6.960.—
Cambii escont. — Leszámit. vált.	23.060.—	Depuneri — Betétek	3.184.26
Impr. hipot. — Jelzálog kölcsön.	1.649.—	Cont-Curent — Folyó számla .	9.686.70
Mobiliar — Felszerelés K 380.—		Reescont — Visszleszámitolás .	4.580.—
Amortizare — Leírás „ 30.—	350.—	Diverse — Külömfélék	466.62
Interese rest. — Hátr. kamatok	54.76	Inter. după acții — Részv. u. kam.	200.66
	25.472.73	Profit curat — Tiszta nyereség	394.49
			25.472.73

Contul Profit și Perdere.
Nyereség- és Veszteség-Számla.

Exite: — Kiadás:	Kor.	Intrate: — Bevételek:	Kor.
Inter. după depun. — Betéti kamatok	74.82	Interese după cambiile escontate — Leszámit. váltok utáni kamat	875.37
Dare după inter. depuner. — Betéti kamatok utáni adók	7.48	Inter. după imprum. hipotecare — Jelzálog kölcsönök utáni kamat	118.20
Spese — Költség	130.36	Proviziune — Jutalék	109.58
Interese de Cont-Curent — Folyó-számla utáni kamatok	349.50		
Interese de reescont — Visszleszámitolás utáni kamatok	116.50		
Amortizare — Leírás „ 30.—	30.—		
Profit curat — Tiszta nyereség .	394.49		
	1103.15		1103.15

Sugag, 30 Iunie 1909. — Sugag, 1909. évi június hó 30-án.

George Perian m. p., director. — igazgató.
Ioan Bogdan m. p., cassar. — pénztárnok.
Teod. Ciuchendea m. p., contabil. — könyvelő.

DIRECȚIUNEA: — AZ IGAZGATÓSÁG:

George Gros m. p., președintele direcției — igazg. elnök.
George Gligor m. p.
Nicolae Cucean m. p.
Simion Zămora m. p.
Costanțel Moga m. p.

Conturile prezerte le-am revizuit și aflat în consonanță cu cărțile auxiliare. Jelen számlákat megvizsgáltuk és segédkönyvekkel összehangzásban találtuk.

Sugag, 25 Iulie 1909. — Sugag, 1909. évi július hó 25-én.

Comitetul de supraveghere: — A felügyelő bizottság:

Ion Bogdan I. Pavel mp. Ion Danilă mp. Ion Avram mp. Vas. Bucurescu mp.

Contul Bilanț la 30 Iunie 1910.
Mérleg-Számla 1910 június hó 30-án.

Active: — Vagyon:	Kor.	Passive: — Teher:	Kor.
Numărar — Készpénz	3.138.53	Capital — Részvénytőke	8.330.—
Impr. cambiale — Váltókölcsön.	28.058.14	Fond de rezervă — Tartalék alap	190.—
Impr. hipot. — Jelzálog kölcsön.	4.769.—	Depuneri — Betétek	8.413.42
Inventar — Lejár. „ K 350.—		Cont-Curent — Folyó számla .	11.240.70
Amortizare — Leírás „ 30.—	300.—	Reescont — Visszleszámitolás .	5.400.—
		Diverse — Külömfélék	518.24
		Dividendă — Osztalék	547.96
		Inter. anticip. — Előre felv. kam.	760.—
		Profit transpus — Át-hozott nyereség	K 394.49
		Ciștigul an. 1909/1910	
		1909/910. évi nyeres. „	410.86
	36.205.67		805.35
			36.205.67

Contul Profit și Perdere.
Nyereség- és Veszteség-Számla.

Exite: — Kiadások:	Kor.	Intrate: — Bevételek:	Kor.
Inter. de depun. — Betéti kamatok	286.26	Profit transp. — Át-hozott nyereség	394.49
Inter. de reescont — Visszleszámitolási kamatok	580.—	Inter. imprum. cambiale — Váltó kölcsön kamat	2.041.50
Inter. capitalului social — Részvénytőke kamatja	462.20	Inter. imprum. hipotecare — Jelzálog kölcsön kamat	259.14
Spese — Költségek	925.18	Proviziuni — Jutalékok	778.21
Dare — Adó	335.73		
Darca inter. de dep. — Betéti kamatok adó	28.62		
Amortizare — Leírás „ 50.—	50.—		
Profit curat — Tiszta nyereség .	805.35		
	3.473.34		3.473.34

Sugag, 30 Iunie 1910. — Sugag, 1910. évi június hó 30-án.

George Perian m. p., director. — igazgató.
Ioan Bogdan m. p., cassar. — pénztárnok.
Teodor Ciuchendea m. p., contabil. — könyvelő.

DIRECȚIUNEA: — AZ IGAZGATÓSÁG:

George Gros mp. Nc. Cucean mp. Simion Zămora mp. Const Moga mp.

Comitetul de supraveghere am examinat conturile prezente și le-am aflat în consonanță cu cărțile auxiliare. Jelen számlákat megvizsgáltuk és azokat a rendben vezetett könyvekkel összehangzásban találtuk.

Sugag, 1 Octomvrie 1910. — Sugag, 1910. évi október hó 1-én.

Comitetul de supraveghere: — A felügyelő bizottság:

Ion Bogdan I. Pavel mp. Ion Danilă mp. Ion Avram mp. Vas. Bucurescu mp.

? ? !

Bo-Bo-Bo
Bobirna...

Bo-Bo-Bo-Bobirna...
Ce-i aceasta, frate?
Nu-i așa, escită
Curiositate?...
Bo-Bo-Bo-Bobirna...
Trece săptămîna,
Și să face, —
Fiți pe pace,
In obscur, clarificare
Dar, aveți nițel răbdare!

Redacția.

„Ardeleana” institut de credit și economii, societate pe acții în ORĂȘTIE

CONCURS

«ARDELEANA» institut de credit și economii, societate pe acții în Orăștie (Szászváros), publică concurs pentru ocuparea a

două posturi de practicanți

la institutul său central, eventual la vre-una din filialele sale. Concurenții cari vor să ocupe aceste posturi au să dovedească, că au absolvat școala comercială și că posed limba română și maghiară în scris și vorbit. Cei-ce posed și limba germană sau au și ceva praxă de bancă, vor fi preferiți.

Pentru timpul de probă de cel puțin un an, se stabilește remunerațiune de cîte 60 coroane lunar.

Cererile pentru ocuparea acestor posturi au să se înainteze cel mai tîrziu pînă în 30 Oct. a. c. la direcțiunea institutului.

Orăștie (Szászváros), la 12 Oct, 1910.

(858) 2—2

Direcțiunea.

Nr. 529/1910.

Publicațiune.

Pe baza concesiunii ministrului r. u. de agricultură Nr. 26358-I/A-2 și 66800-I/A-2 din 1908 comuna Gurariului dă în exploatare pe calea licitațiunii publice, lemnul de lucru, fără coajă, de pe un teritor de 285.89 jug. catastrale și anume: 23425.2 m² lemn de brad, 3777.5 m² lemne de pin, precum ca lemn de ars 23338.2 m² lemn de fag, și 365 m² lemn de mesteacăn și de plop.

Licitațiunea publică verbală împreună cu oferte închise să va ținea în 29 Octobree n. 1910, la 2 oare p. m. în cancelaria comunală din Gurariului. Prețul de strigare e: 155.497

cor. 60 fil. Vadiul 15.550 cor. Oferte ulterioare nu se primesc. La ofertele închise e a să ac-lude vadiul.

Condițiunile licitațiunii precum și a contractului de încheiat, să pot vedea la primăria comunală din Gurariului precum și la curatoratul silvanal reg. ung. al cercului Săliște, în decursul oarelor de oficiu.

Se observă că pădurea din care să vinde lemnul, e situată lingă riurile Cibinul-mic și mare, care sunt acomodate pentru plutire și sunt întocmite spre acest scop și pe care comuna proprietară de pădure are dreptul de plutire.

Gurariului, 8 Oct. n. 1910.

Primăria comunală.

Croitorie de costume seliștenești.

Aduc la cunoștința poporului nostru românesc din Orăștie și jur. că dela 1 Octobree încolo, deschid în piața Orăștiei lingă prăvălia I. Lăzăroi.

croitorie de costume seliștenești pentru femei și bărbați.

Port curat seliștencesc, necorcit, stofă trainică, — lucru solid, cu prețurile cele mai ieftine ce să pot.

Am lucrat și pîn'acum și lucrez și acum costume de acestea la locuința mea în str. Grădinari Nr. 9.

Iacob Herța,

(866) 1—3

croitor de halne bărbătești și de costume seliștenești.

Ferar!

Aduc la cunoștința onor. public din Orăștie și jur, că mi-am deschis în Orăștie, ulița Căstăului nr. 7, o

nouă ferărie

pe care o conduc îndeplinind tot felul de lucrări în bransa mea, ca: ferecare de trăsuri și cară, potcoviri și tot ce să ține de ferărie.

Rog onoratul public din loc și din comunele vecine, să mă cerceteze și să mă onoreze cu încrederea sa făgăduind lucru spre deplină mulțumire!

Prețuri cinstitute, cit să poate de ieftine.

861 6-3 **Ilie Lupșa,**
m. ferar. Orăștie, Str. Căstăului.

Mare târg de stofe și de mătăsă!

în prăvălia de modă de dame al

MATEI WEINER

Budapesta, VI, Andrássy ut 3.

Noutăți de modă de toamnă și de iarnă.

Calitatea cea mai bună

Prețurile cele mai ieftine!

Să binevoiască fiecare doamnă a-mi cere marea colecție de modele, care conține în număr bogat cele mai frumoase stofe, cartoane de spălat, catifele și mătăsuri. Colecția de modele o trimit scris și franco, dacă mi-o cere cineva și dacă-mi scrie, să dorește modele mai ieftine, ori mai fine! Din marile meu magazin amintesc următoarele obiecte de reclamă, pe cari le pun în vânzare, și anume:

- Flanel-Tennis de cea mai bună calitate, metrul cu 17 1/2-19 1/2 Cr. și mai scump.
- Flanel-Velour, calitate groasă metrul 24-35 " "
- Flanel-Englezesc, modele stră-lucite, metrul 29-35 " "
- Camgaru de modă de 120 cm. lățime, metrul 49-58 " "
- Postav pentru dame de 120 cm. lățime, calitate bună, metrul 55 " "
- Stofă de modă engl. de 120 cm. lățime, în toate colorile 65, 75, 98 " "
- Catifea pentru haine, în toate colorile, calitate bună, metrul 65, 85 " "
- Mătăsă-Pongis, în toate colorile metrul 68 " "
- Mătăsă-Taffeta, în toate colorile, metrul 85 " "
- Mătăsă pentru bluze, în toate colorile, metrul 88 " "
- Motrice, mătăsă ce să spală pentru fuste și pentru căptușala fină, în toate colorile, metrul 75 Cr.

Mare alegere în stofe engleze și franceze pentru costume, în broderii, podoaba pe vestimente, voaluri și totfelul de obiecte necesare doamnelor.

Grăbiți deci, și-mi cereți din vreme colecția de modele. (835) 2-8
Comandă peste 20 cor. expedez francoat.

Comandele să fac urgent și să trimit și cu rambursă!

CEL MAI NOU ȘI MAI BUN LEAC!

Atrag atențiunea marelui public, asupra medicamentului meu, pe care l'am descoperit numai de curind, și pe care îl dau cu garanție tuturor ce-l comandă. Medicamentul are mare efect asupra bolilor de: uime, umflături, buboane, cocitură, sugel, bubă-vinătă apoi la tăieturi de săcure ori de cuțit, la durere de spate și de picioare, chiar și celutce cade de-i vinește vre-o parte a trupului, și la bube urite de pe trup!

Leacul folosit vindecă ori-și-ce boală de acestea. — Dacă morbul e mai vechiu coace fără nici o durere, spărgind rana și trăgând puroiul (coptura) și rămâne omul sănătos! — Folosește și la morburii învechite! — Și la ARSURI!

Acest medicament (leac) nu să află spre vânzare în nici o farmacie, ci să pregătește de-adreptul de mine! Lămuriri (sfaturi) cum trebuie folosit leacul, să dau la cumpărare. — Leacul nu e periculos și are un miros plăcut!

Acest medicament (o rudă de 10 cm. lungă) costă numai 2 cor. 40 fleri. Două ruzi 3 coroane 40 fleri.

Adresați-Vă cu încredere la **Romul Budoiu-Deleanu** în Sibiu-Nagyszeben (Strada Măcelarilor Nr. 12).

Dați adresa corect: numele, caracterul și comitatul.

Acest leac e controlat și de medici, constatând că e bun.

Preț ieftin, vindecare sigură!

„CASSA DE PASTRARE ÎN MERCUREA“ SOCIETATE PE ACȚII

Primește depuneri spre fructificare cu 4 1/2% interese fără anunț, cu 5% pe lângă un anunț mai lung, iar peste 10.000 coroane cu 5 1/2%.

Interesele după depuneri să capitalizează de 2-ori pe an și anume la 30 Iunie și 31 Decembrie n.

Darea de interese o plătește institutul.

Depuneri și ridicări să pot face și prin postă.

Acoardă împrumuturi pe cambii, cambii cu acoperire ipotecară, obligațiuni cu cavenți, pe ipotecă, credite de cont-curent pe lângă asigurare ipotecară sau hirtii de valoare (acții dela bănci și efecte publice).

Etalonul de interese variază între 6 1/2-8% fără nici o proviziune!

Directiunea.

(715) 9-10

oooooooooooooooooooooooooooo

Nr. 1085/1910.

Licitațiune.

În urma plusofertului dat, să publică, că comuna Strugari (lingă Szászsebes) dă din nou în arindă prin licitațiune publică casa pentru crîșma comunală în 30 Octombrie st. n. la 10 oare a. m.

Prețul strigării 1129 cor. 25 fl. Vadiul de 10%. Oferte în scris să pot înainta până la începerea licitațiunii. Numai astfel de oferte să primesc, în cari pre lângă suma hotărîită, e și declarația, că oferentul cunoaște condițiunile de licitare; precum și vadiul necesar. Condițiunile mai de aproape să pot vedea ori-cînd în carele oficioase în cancelaria notarială din loc.

Strugari, la 4 Octombrie 1910.

Primăria comunală:

Danil Petrașcu, Georg Vlad, notar. (856) 2-3 primar.

oooooooooooooooooooooooooooo

Modistă nouă!

Fac cunoscut că în 15 Octombrie am deschis în Orăștie, Str. țirgului Nr. 14 (casele Bourcy,) în curte. salon de modistă de pălării.

Învățînd în Viena și lucrînd ca modistă în Viena 5 ani, — pot servi onorații mei mușterii după cele mai nouă cerințe ale modei; gust fin și chiel!

Primesc prefacere de pălării după moda mai nouă!

Rog spriginul cu toată încrederea! Prețuri moderate.

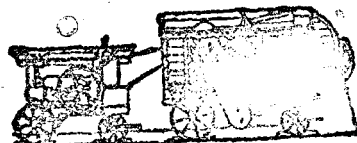
Cu stimă
Irene Fellner
modistă.

(853) 2-3

THE CAMPBELL

Fabrică de motoare cu renume universal life-rează cele mai bine construite și durabile

MOTOARE și de benzină
LOCOMOBILE oleu brut
gaz și gaz sugativ.

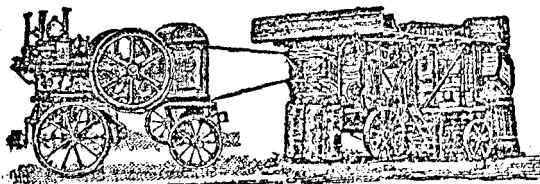

Lucrarea cea mai ieftină, mai sigură, neconturbată! Prefuri ieftine. Plăți favorabile. Garanție în toată privința!

841 Reprezentant general: 5-26
Victor Korányi Budapest
VI, Liszt Ferenc-tér 9.
Telefon 64-64.

Orăștie CAROL RECK Orăștie

depozit și atelier special de motoare și mașini agricole.

Să primească reparații de tot felul de mașini agricole și industriale.

Țin în depozit

din cele mai renumite fabrici: Motoare de benzină, de oleu brut și de gaz sugativ; mașini de abur, mașini de îmblătît, ciururi, trilere, sămăntători, mașini de secerat și de cosit fin, mașini pentru tocat nutreț și napi, amicurători de cucurus, pluguri și grape universale, mașini de sămănat cucurus, mașini de tors și de cusut.

Defectele provenite de motoarelor și la ori-ce mașină, cumpărate dala mine, timp de un an de zile le execut gratuit! — Asigurînd on. publico de serviciul prompt și lucru solid!

Instalez

mori de foc și de benzină, mașini de scărmanat lînă, piua pentru postlavuri și fintini cu piston de lanț! E cea mai nouă creațiune mecanică. Produce apă pe minut 70-100 litre, cu forța unui singur copil de 8 ani, ori-ce adîncime. 5-5

Cu toată stima

CAROL RECK
în ORĂȘTIE-SZÁSZVÁROS
(în casele dilui WOLF, drumul țeril).

PREȚURI IEFTINE.

PREȚURI IEFTINE.

O CARTE PREȚIOASĂ CU TOTUL GRATIS

și încă franco în cuvertă închisă, capătă dela noi tot cel-ce ni-o cereți! Jertfa asta o aduceam, ca omenimea suferitoare să o facem atență la modul de vindecare electric! Mulți bolnavi încă nu știu că: slăbă generală de nervi, reumatismul, neuralgiile, conturbările nervoase de mistuire, nesomnul, durerea de cap, toate felurile de slăbii și multe boale de semet, să vindecă minunat prin curentul galvanic (electric).

Cartea, pe care o trimitem ori-cui

GRATIS ȘI FRANCO

în cuvertă, fără nici un obligămint pentru primitor. — Nu e un catalog de prețuri, ci o conferință științifică ușor de pricepat, popular scrisă, de înțeles pentru ori-cine. — Cereți-o dela:

Inst. de ord. medical „ELECTRO-VITALIZER“
Budapesta, Semmelweis u. 4, fôlemel. 51.
Oro de ordinațiune: în zilele comune dela 10 l și dela 3-6, în Duminăci și sârbători dela 11 l.

Cupon pentru carte gratis! Talaș și-l lipsește pe-o corespondență

Inst. medical „Electro-Vitalizer“ Budapest, Semmelweis u. 4, fôlemel. 51.

Rog a-mi trimite, franco, închis, cartea despre „Cura modernă electrică“, pentru bărbați ori pentru femei.

Numele Comuna și posta